

STATENS BRANDINSPEKTION

Meddelanden

1962:8

Ny brandlagstiftning.

Den 1 januari 1963 träder en ny brandlagstiftning i kraft. Därmed upphör 1944 års brandlagstiftning att gälla. Den nya lagstiftningen omfattas i första hand av

Brandlagen den 30 mars 1962 (SFS 90/1962)

Brandstadgan " " " " (SFS 91/1962)

Lagen om ändrad lydelse av

79 § kommunallagen den 18

december 1953 (SFS 92/1962)

Härtill kommer Kungl Maj:ts instruktion för statens brandinspektion den 18 maj 1962 (SFS 222/1962), som trädde i kraft den 1 juli 1962. En ny instruktion för länsbrandinspektörerna samt en ny kungörelse om ersättning på grund av verksamhet vid brandsläckning m m har utfärdats den 30 november 1962 (SFS 608 resp 607/1962). Båda författningarna träder i kraft den 1 januari 1963.

1. Brandordning

Enligt 1 § brandstadgan skall för varje kommun finnas brandordning upptagande de bestämmelser, som utöver vad i brandlagen och brandstadgan föreskrives är erforderliga för ordnande av brandförsvaret i kommunen. Förslag till ny brandordning skall enligt 37 § brandstadgan ha upprättats och underställts länsstyrelsens prövning före den 1 januari 1965. Enligt samma paragraf får brandordning, avsedd att träda i kraft den 1 januari 1963 eller därefter, redan före sistnämnda dag antagas och fastställas i enlighet med bestämmelserna i den nya brandstadgan.

I propositionen rörande den nya brandlagstiftningen (prop nr 12/1962) framhålles (sid 37), att det bör ankomma på statens brandinspektion att utarbeta exempel på brandordningar för olika typer av kommuner. Förslag till sådana exempel har upprättats och remitterats till länsstyrelserna, vissa andra statliga myndigheter, kommunförbunden, olika brandförsvarsorganisationer m fl för yttrande. Sedan samtliga remissvar i dagarna inkommit skall omgående en överarbetning av det upprättade förslaget verkställas. Det är brandinspektionens förhoppning att det skall vara möjligt att - i nära samråd med de båda kommunförbunden - utsända exemplen på brandordningar i form av meddelande från statens brandinspektion under första kvartalet 1963. (Brandinspektionen beräknar att samtidigt härmed kunna utsända exempel på brandförsvarsavtal).

Inspektionen har den uppfattningen att ett mindre dröjsmål med utarbetandet av dessa typexempel knappast kan innebära några egentliga nackdelar för kommunerna. Innan nya brandordningar upprättas, bör nämligen så långt möjligt visshet råda beträffande de förslag till planer avseende ny kommunindelning, som enligt lagen den 23 februari 1962 (SFS 35/1962) angående ändring i lagen den 13 juni 1919 (nr 293) om ändring i kommunal och ecklesiastik indelning skall ha upprättats av länsstyrelserna och ingivits till Kungl Maj:t för fastställelse senast den 31 mars 1963. Det samarbete kommunerna emellan, som förutsattes komma att ske på olika områden, bör ju också omfatta brandförsvaret och komma till uttryck i den genom brandordningen fastställda brandförsvarsorganisationen. Det finns sålunda anledning att, i avvaktan på nämnda planläggning, icke driva genomförandet av nya brandordningar i alltför snabb takt.

Enligt 37 § nya brandstadgan skall, intill dess ny brandordning trätt i kraft, "hittills gällande brandordning lända till efterrättelse, i den mån den icke strider mot brandlagen eller denna stadga". Ingen kommun lär den 1 januari 1963 befinna sig i den situationen att ny brandordning i enlighet med den nya brandlagstiftningen då har fastställts. Det gäller därför för varje kommun att klargöra för sig i vilka hänseenden den för kommunen fastställda brandordningen icke skall gälla från och med sistnämnda datum. Några synpunkter på frågan lämnas i det följande.

2. Brandchef och vice brandchef.

Efter den 1 januari 1963 skall länsstyrelsen icke längre förordna brandchef respektive vice brandchef. Vid den prövning, som enligt 2 § brand-

stadgan företages av länsstyrelsen i samband med fastställelse av brandordningen, kommer nämligen kraven på brandbefälets kompetens under bedömning. Sker anställning av brandbefäl, innan ny brandordning hinner fastställas, bör vid tvekan om kompetenskrav samråd äga rum med länsstyrelsen.

3. Brandvärn.

Efter den 1 januari 1963 skall brandvärn vara upprättat endast där så erfordras. Hittills har gällt att reservbrandstyrka skall finnas i alla kommuner. Vidare gäller att från nämnda dag utbildningstiden för brandvärnet skall vara högst 20 timmar årligen. Beträffande reservbrandstyrka och brandvärn synes det lämpligt att ej genomföra några ändringar förrän i samband med utarbetande av ny brandordning.

4. Skogsbrandförsvar.

Från och med den 1 januari 1963 skall i samtliga kommuner bygde- och skogsbrandförsvar vara samordnade. Ledningen av detta samordnade brandförsvar skall närmast under brandstyrelsen utövas av brandchefen. Det ankommer på brandchefen att bli "skaffa sig god kännedom om skogarna i kommunen jämte i dem befintliga vattentillgångar".

De med brandcheferna hittills parallellställda och sålunda direkt under brandstyrelsen sorterande skogsbrandfogdarna skall fr o m årsskiftet upphöra i den egenskapen. I enlighet med vad departementschefen uttalat (prop nr 12/1962, sid 45) möter emellertid ej hinder att bibehålla indelningen i skogsbrandrotar liksom av fältorganisationen för skogsbrandsläckning i övrigt. Den hittillsvarande skogsbrandsläckningsorganisationen kan sålunda i sak bestå. Skogsbrandfogdarna och vice skogsbrandfogdarna kan alltjämt behållas såsom släckningsledare och vice släckningsledare inom respektive skogsbrandrote. De tillhör emellertid skogsbrandvärnet och sorterar under brandchefen. I skogsbrandvärnet kan vidare - liksom hittills i reservbrandstyrkan för skogsbrandförsvaret - ingå skogsbrandförmän, uppbådare och beredskapsmän.

I organisations- och utrustningsfrågor avseende skogsbrandförsvaret liksom vid skogsbrandsläckning bör självfallet brandchefen i största möjliga utsträckning utnyttja den sakkunskap som skogsbrandfogdarna och vice

skogsbrandfogdarna besitter. Endast om de uppfyller kompetenskraven i 7 eller 34 §§ nya brandstadgan kan de emellertid anställas som kommunalt brandbefäl.

5. Brandsyn.

I flertalet kommuner har brandsyn ombesörjts av brandsynenämnd (-er). Dessa brandsynenämnder skall upphöra att fungera i och med utgången av år 1962 och de regler för brandsyn som finnes angivna i 12 - 14 §§ i den nya brandstadgan skall i full omfattning gälla fr o m den 1 januari 1963. (I detta sammanhang må nämnas att reglerna i den nya brandstadgan bedömts vara så uttömmande att ytterligare bestämmelser ej torde behöva införas i brandordningarna).

Regelbunden brandeyn skall sålunda fr o m den 1 januari 1963 förrättas i varje kommun med de tidsmellanrum brandchefen bestämmer. Den regelbundna brandsynen skall emellertid - till skillnad från vad som hittills varit fallet, då i princip alla byggnader, upplag m m regelbundet gjorts till föremål för brandsyn - uteslutande avse sådana byggnader, upplag och andra anläggningar, vilka är särskilt brandfarliga eller där brand kan utgöra fara för ett större antal människor.

Enligt lämnade direktiv (prop nr 12/1962, sid 77) ankommer det på statens brandinspektion att till brandchefernas ledning utfärda anvisningar rörande lämpliga brandsynefrister för olika hithörande objekt. Arbetet med dessa anvisningar pågår inom brandinspektionen och beräknas kunna avslutas före utgången av första kvartalet 1963. I avvaktan på de definitiva anvisningarna bör följande preliminära anvisningar kunna tjäna till ledning (förteckningen är icke fullständig utan får betraktas som exempel):

Brandsynne- frist	Objekt
<u>A</u> 1 år	<ol style="list-style-type: none"> 1) Större industrier (i regel minst 50 anställda) av alla slag: järn- och metall-, trä-, trämasse-, pappers-, grafiska, livsmedels-, textil-, kemisk-tekniska, petrokemiska, gruvinindustrier etc. 2) Större magasin och upplag inom de under 1) angivna branscherna samt ångpannecentraler, kraft- och värmeverk, större garage. 3) Mindre industrier och hantverk av särskilt brandfarligt slag, större ekonomibygnader inom lantbruket etc. 4) Mindre upplag av särskilt brandfarligt slag (brandfarliga vätskor och gaser, explosiva ämnen, film etc.). 5) Teatrar, biografier samt samlingslokaler, avsedda att tidvis användas för teater- eller biografföreställningar. 6) Samlingslokaler (bl a kyrkor) av trä samt samlingslokaler som på grund av andra speciella förhållanden bedöms såsom särskilt farliga ur brand- och utrymningsynpunkt. 7) Större skolbyggnader, yrkesskolor (av industri- och hantverkskaraktär), skollokaler inrymda i träbyggnader. 8) Sjukhus, sjukhem, internat, barnhem, ålderdomshem, fångvårdsanstalter. 9) Hotell och pensionat, större restauranger. 10) Varuhus, större affärslokaler, färgaffärer och andra särskilt brandfarliga affärslokaler, större utställningslokaler. 11) Byggnader av trä eller med invändig beklädnad av trä i tre eller flera våningar (bostäder, kontor, industri-lokaler etc). 12) Höghus för bostads- och kontorsändamål m m.
<u>B</u> 2 - 5 år	<ol style="list-style-type: none"> 1) Mindre industrier och hantverk, vissa ekonomibygnader inom lantbruket etc. 2) Mindre, ej särskilt brandfarliga upplag etc. 3) Samlingslokaler, ej hänförliga till A 5 och 6. 4) Skolbyggnader och skollokaler ej hänförliga till A 7. 5) Mindre restauranger. 6) Affärs- och utställningslokaler ej hänförliga till A 10. 7) Större kontorebyggnader (motsvarande), som icke är av höghuskaraktär.

Det åligger brandchefen att fortlöpande föra förteckning över de objekt, som enligt hans bedömande skall bli föremål för regelbunden brandsyn. Därvid skall i varje särskilt fall den av honom beslutade brandsynfristen anges. Den regelbundna brandsynen förrättas av brandchefen eller av det för uppgiften kompetenta brandbefäl som han förordnar därtill.

Eldstadsbrandsyn förrättas av skorstensfejarmästaren i samband med före- skriften sotning. Därvid skall undersökas, "huruvida brandfarlig fel- aktighet finnes å eldstad eller annat, som enligt gällande föreskrifter skall sotas, samt å skorsten och tak med därtill hörande byggnadsdelar."

Särskild brandsyn skall hållas när brandchefen eller länstyrelsen på grund av speciella omständigheter så bedömer erforderligt. Särskild brandsyn förrättas av brandchefen eller av brandbefäl, som han förord- nar därtill, respektive av skorstensfejarmästaren.

Sådana speciella omständigheter, som kan motivera särskild brandsyn, är exempelvis

- att en byggnad blivit nyuppförd (nybyggnadsbrandsyn),
- att en byggnad eller anläggning undantagits från sotning genom skorstens- fejarmästarens försorg och sålunda aldrig blir föremål för eldstads- brandsyn (vilken ju skall ske i samband med sotning),
- att skorstensfejare i enlighet med föreskrifterna i 18 § brandstadgan upptäckt felaktighet beträffande vilken skorstensfejarmästaren ej har rätt att meddela föreläggande om rättelse och därför anmält för- hållandet till brandchefen samt
- att kvalificerad undersökning måste ske av eldstad etc vid tidpunkt, då sotning enligt gällande föreskrifter ej skall ske.

På sätt som tidigare varit fallet ifråga om stad med yrkesbrandkår kom- mer framtiden i samtliga kommuner brandsyneverksamheten att vara uppdelad på de båda brandmyndigheterna, brandchefen och skorstensfejarmästaren. Ingen av dessa myndigheter har rätt att ingripa på den andra myndighetens område. (Brandchefen är likväl oförhindrad att såsom ansvarig för kom- munens hela brandförsvaret tillse att även eldstadsbrandsyn utförs i föreskriven ordning). I fall då tveksamhet råder rörande gränsdragningen måste samråd äga rum. Det kan inte nog inskräpas att ett gott och för- troendefullt samarbete mellan brandchefen och skorstensfejarmästaren i dessa frågor är nödvändigt.

Med det nya brandsyneförfarandet kommer som regel bostads- och kontorshus ävensom andra byggnader och anläggningar, som ej bedöms särskilt brandfarliga eller där brand ej bedöms kunna medföra fara för ett större antal människor, icke att bli föremål för annan brandsyn än den av skorstensfejarmästaren i samband med sotning verkställda eldstadsbrandsynen.

Beträffande föreläggande vid brandsyn, efterbesiktning, samråd med byggnadsnämnd, anmälan till länsstyrelse m m hänvisas till föreskrifterna i 13 och 14 §§ brandstadgan. Föreläggande vid brandsyn kan efter den 1 januari 1963 rikta sig såväl mot ägare som innehavare av byggnad, upplag eller annan anläggning eller ock mot bådadera. Hittills har som bekant gällt att ett föreläggande vid brandsyn endast kunnat riktas mot vederbörande ägare. Vidare kan det rikta sig både mot enskilda, kommuner, landsting, civila eller militära statliga myndigheter.

Anm 1. En typ av fall, där tveksamhet kan råda ifråga om gränsdragningen mellan brandbefälets och skorstensfejarmästarens brandsynebehörighet är oljeeldningsinstallationerna.

Enligt brandinspektionens mening bör i sådana fall till eldstadsbrandsyn höra - förutom värmepanna och rökkanal - oljeeldningeaggregat med tillhörande reglerings- och säkerhetsorgan (vare sig dessa senare är placerade i anslutning till pannan eller på annan plats) ävensom anordningar för frisklufttillförsel och annan ventilation.

Till brandsyn, som förrättas av brandbefäl, bör höra oljecistern med tillhörande påfyllnings-, avluftnings- och oljeledning ävensom pannrums och bränslerums allmänna anordnande särskilt i förhållande till byggnaden i övrigt. Skorstensfejarmästare är enligt 18 § brandstadgan skyldig att ägna uppmärksamhet också åt de anordningar som enligt vad ovan angivits bör falla under brandbefälets brandsyn och i händelse av bristfälligheter - verkliga eller befarade - rapportera detta till brandchefen.

Anm 2. Nya, enhetliga formulär för brandsyneprotokoll är under utarbetande hos Kommunaktiebolaget, Hornsgatan 68, Stockholm Sö, i samråd med statens brandinspektion.

6. Sotning.

Från och med den 1 januari 1963 skall för varje kommun finnas auktoriserad skorstensfejarmästare. Skorstensfejarmästaren har att svara för sotningsgöromålen och för eldstadsbrandsynen inom sitt sotningsdistrikt. En kommun kan indelas i flera sotningsdistrikt eller utgöra eget sotningsdistrikt eller tillsammans med en eller flera andra kommuner ingå i ett distrikt. I sistnämnda fall bör de berörda kommunerna enas om att till skorstensfejarmästare utse samma person. Indelningen i sotningsdistrikt skall anges i brandordningen.

Skorstensfejarmästare skall ha avlagt mästarexamen för skorstensfejare vid statens brandskola. Dock gäller, att landskommun, som har en skorstensfejare, vilken auktoriserats enligt brandordningen, icke kan uppsäga denne skorstensfejare på grund av bestämmelserna i den nya brandstadgan. Därvid förutsättes, att för kommunen i fråga finns en av brandstyrelsen godkänd skorstensfejare för den föreskrivna sotningen och att sotningen ej får utföras av annan. Det förekommer emellertid att skorstensfejare antagits genom överenskommelse, som icke grundats på brandordningen. Om en sådan person saknar mästarutbildning, är han efter den 1 januari 1963 icke behörig att vara skorstensfejarmästare för kommunen. Kommunen måste vidtaga de åtgärder som på grund härav erfordras.

I tidigare omnämnda exempel på brandordningar kommer rekommendationer beträffande sotningsfrister att införas. I avvaktan på att ny brandordning upprättas och fastställs tillämpas de sotningsfrister, som finns intagna i gällande brandordningar.

7. Skyldighet att hålla brand- och livräddningsredskap.

Enligt 8 § i den nya brandlagen är ägare eller innehavare av byggnad, upplag eller annan anläggning skyldig att bli anskaffa och underhålla erforderliga brand- och livräddningsredskap. Vad som därvidlag är erforderligt har brandsyneförrättaren att bedöma. Det ankommer på statens brandinspektion (prop nr 12/1962, sid 142) att till brandsyneförrättaren och enskildas ledning utfärda anvisningar, innehållande rekommendationer rörande vilka redskap som kan godkännas. Sådana anvisningar torde komma att utsändas under första halvåret 1963. I avvaktan därpå må framhållas följande.

Enligt för de flesta kommuner nu gällande regler är varje ägare av bebyggd fastighet skyldig att anskaffa och underhålla brandredskap i en omfattning, som sammanhänger med fastighetens brandförsäkringsvärde. Vidare skall i vissa i brandordningarna närmare angivna slag av byggnader finnas livräddningsanordning i lägenhet belägen högre än andra våningen.

Vad beträffar brandredskapen gäller att sådan fortsättningsvis skall finnas endast där så erfordras med hänsyn till fredsbrandförsvarets organisation och resurser. Reglerna innebär minskade fordringar på de enskilda jämfört med hittills rådande förhållanden. Krav på brandredskap bör från och med 1 januari 1963 sälunda endast ställas beträffande sådana byggnader och anläggningar, a) dit brandkåren ej hinner anlända inom mycket kort tid eller där brand kan antagas utveckla sig särskilt snabbt exempelvis på landsbygden, i vissa villasamhällen och i vissa byggnader av trä, b) där brand, om den ej mycket snabbt kommer under kontroll, lätt kan medföra personskador exempelvis sjukhus, vårdhem och samlingslokaler samt c) där särskilt brandfarlig verksamhet bedrivs exempelvis vissa industrier, hantverk, laboratorier och upplag. Från fall till fall får bedömas för vilka av de nämnda kategorierna av objekt brandredskap skall föreskrivas liksom antal, slag och storlek.

I de fall då brandredskap anses nödvändiga bör tills vidare bedömning av erforderligt antal samt lämpligt slag (t ex vatten-, pulver- respektive kolsyreosläkare) och lämplig storlek ske efter hittillsvarande praxis.

I fråga om livräddningsanordningar (i första hand fasta stegar) från högt belägna rum i brandfarliga byggnader bör sådana föreskrivas i samma omfattning som hittills varit fallet. I detta hänseende innebär den nya lagstiftningen icke någon liberalisering.

Till slut må erinras om vad departementschefen uttalat beträffande hit hörande frågor till propositionen rörande ny brandlagstiftning (prop. nr 12/1962, sid 141): "På samma sätt som gäller för det kommunala brandförsvaret skall vid bestämmande av de enskildas skyldigheter företagas en avvägning så att åtgärderna ej medför oskäligen kostnad. Grundsatsen är att åtgärd icke föreskrives, vilken är mer betungande än som är skäligt med hänsyn till det med åtgärden avsedda syftet."

Stockholm den 8 december 1962.

Statens brandinspektion.

Sturegatan 29, Stockholm Ö. Tel 24 51 90.

Leif Ström
 Leifvar Ström Dahl
 Riksbrandinspektör

Stig G. Holmberg
 Stig G. Holmberg

Skannat av Utkiken

Summary in English

THE NATIONAL INSPECTORATE OF FIRE SERVICES.

Informative Recommendations 1962:8.

New Fire Laws.

1. In Sweden, the general Fire Laws are supplemented and detailed by an obligatory, by the County Administration sanctioned Fire Ordinance of each commune. Now, new Fire Laws will be effective from and on Janry 1st, 1963, where as owing to impending though not yet effective changes in the communal administration and division of the country there is a term set for new communal Fire Ordinances. In the meantime, the present Ordinances will have to remain effective, insofar as they do not clash with the new Fire Laws. Therefore, the Inspectorate wishes to call attention to the following:

2. Fire Chief and Deputy. To be appointed by the commune, as per qualifications set out in new Ordinance; no ratification by the County Administr.

3. Reserve Fire Fighting Forces. To be somewhat restricted by the new Fire Laws, but no change required until new Ordinance.

4. Forest Fire Protection. To be integrated under the Fire Chief. Present Forest Fire Organization and officers may be maintained.

5. Fire Safety Inspections. The present communal inspection board obsolete. New schedule for regular inspections graduated as per fire hazard by Fire Chief or delegate, respectively by duly appointed district Master chimney sweep.

6. Chimney Sweeping. The terms set in present Ordinances to be effective until new Ordinances.

7. Obligatory Private Supplies of Extinguishing, resp. Life Saving Appliances.

The call for private extinguishing apparatus will be restricted to special hazards and presumed delay in Fire Brigade intervention. Life Saving Appliances, in the first place ladders, required as hitherto.

